

Auktoritet utan insikt

En röst från folket om statusuggestion

Bakgrund och sammanhang

Efter fem historikers artikel på DN Debatt 051023 (9) till stöd för den moderna nomadiserande rennäringens anspråk på mark i kusttrakterna skrev Marianne Johansson nedanstående kritiska inlägg. Hon är undersköterska i Tärna, 8-barnsmamma, svensk same utan renar. De lapps katteland hon nämner är den organisation av lapparnas (samernas) försörjning som gällde i Sverige under några hundra år. Lapps kattelanden eliminerades i början av 1900-talet för att bereda flyttningstvagar för den nomadiserande rennäring som utvecklats till nuvarande skala sedan omkring 1960. Sedan 2005 har markägarna i Nordmaling förlorat i tingsrätt och hovrätt. Målet är nu på väg till Högsta Domstolen och Europadomstolen. Hittills rådande ordning är att nationalstaten definierar sina urbefolkningar själva. I Norge räknas exempelvis både jordbruk och skogsbruk som samiska näringar. Den svenska lagstiftningen kring rennäringen är uttryck för Sveriges folksuveräna lagstiftning. Europeisk lagstiftning i övrigt har en naturrättslig grund, vilket ger ett starkare skydd åt exempelvis den enskildes äganderätt (15). Det kan ge fördelar för de grupper Marianne Johansson tillhör. Norrbottens-Kuriren hade generositeten att publicera en version av nedanstående artikel efter historikernas inlägg på DN Debatt (9). SwedThoughts HB 080101

Inledning

”Den samiska kulturen kommer att utrotas” skriker fem professorer ut i en debattartikel i DN.

I artikeln skriver Professorerna om de betestvister som renägarna förlorat mot markägarna, där en, i Nordmaling vid Västerbottens kustland, ännu ej är avslutad. Den rättegången säger ni att ni inte vill kommentera, och så gör ni inte annat!

Ni fem professorer säger att renarna funnits på dessa marker i Nordmaling sedan urminnes tider, tja, det är ju det som tingsrätten ska avgöra, eller hur.

Jag vet inte hur det förhåller sig. Jag är faktiskt tveksam.

Men jag ska kommentera den pågående betestvisten i Nordmaling på detta vis.

De få gånger som markägarna i konflikten fått komma till tals i media, har jag inte hört annat än att de vill ha ut ersättning för intrång och skador som renarna åsamkat när de kommit in på markägarnas lagfarna fastigheter som de skattar för.

De säger sig ha försökt prata med renägarna, men detta har inte lyckats, vilket inte förvånar, då rennäringen är den enda näring i Sverige som aldrig behövt förklara eller försvara sina förehavanden. Och då har man inte sett sig annat än tvungen att ta till rättsliga åtgärder, för att få sitt rättmätiga skadestånd, vilket markägarna djupt beklagar. Jag har aldrig hört någon av dessa markägare säga att renarna ska bort! Men man vill ha en skälig ersättning.

Historien – tillbaka till fakta!

Jag förstår inte heller hur ni professorer kan säga att det inte finns skriftliga bevis på var renarna funnits??

1671 delades markerna här upp in i åboskatteland, eller lapps katteland som vi säger. Inom dessa, och ingen annanstans bedrev var och en som var renägare sin renskötsel, och dessa finns dokumenterade. De som inte var renägare jagade och fiskade på sina skatteland.

I boken ”Kristoffer Skjulssons Minnen” av O P Pettersson, finns ex lapps kattelanden i Vapstens lappby redovisade.

Och hur det nu än förhåller sig med renbete på privat lagfaren mark i Nordmaling enligt urminnes hävd. Så kan inte de nordsamer som inflyttat till Västerbotten på 30-talet tillräkna sig den.

Ni anser att svenska lagstiftare ska se på hur det är i Norge, för där har markkonflikterna minskat mellan renägare och markägare då det vid tvister ligger på markägaren att bevisa att renar aldrig funnits där. I Norge tar man hänsyn till renskötselns behov.

Vad jag vet från Norge är att renar inte får beta på privat mark, den bevisbördan ni pratar om gäller på Norska statens mark. Jag har faktiskt aldrig hört att norska markägare har, eller har haft problem med ”sina” renskötare. Inte då här, på andra sidan gränsen, i Helgeland. Däremot klagas det en del på de svenska renskötarna.

I Norge behandlar man samer och Norskar mera lika, och man skiljer inte på rensköttande och icke rensköttande samer som det görs här i Sverige.

Och som ni gör i er debatt artikel!

Enda gången i artikeln när ni nämner att det skulle finnas icke rensköttande samer är när ni säger att så många som var femte same av 20,000 är renägare. Vilket inte heller är sant. Man brukar säga att ca 2500 av ca 20,000 samer är renskötare, och jag tror det är generöst. Det finns i dag 150 registrerade renskötsel företag i Sverige.

Samernas själ bor inte i renen!

Er debattartikel är förutom det jag tidigare ifrågasatt oerhört kränkande för det samiska folket. Vilket

annat folkslag har sitt berättigande bundet i ett djur?? Slutar en Kines att vara Kines om han inte odlar ris?

Rennäringen var ett sätt att försörja sig, i dag är den mest ett sätt att ta ut bidrag och intrångsavgifter.

Vilket jag djupt beklagar, då det faktiskt borde vara möjligt att leva av vad renen ger även i dag.

Jag har i tidigare debatter hävdat att ett urfolks själ, i detta fall den samiska själen inte sitter i renen, utan i kärleken till de vatten, fjäll och marker vi lever och verkar bland. Och jag hävdar också att den kärleken inte alls är starkast i den moderna renskötseln, och jag undrar om ni är medveten om hur modern renskötsel av i dag ser ut? Där har nog kunskaperna om sambanden i naturen en väldigt obetydlig roll, antagligen dog de med den traditionella renskötseln.

Jag har också i en insändare i Västerbottens Kuriren den 25 oktober frågat Professor Peter Sköld vilka vi är, vi som inte äger renar, men vars förfäder funnits här i Saepmie sedan urminnes tider. En del av dem ägde kanske ett lappskatteländ, men det är inte säkert man bedrev renskötsel, man livnärde sig på jakt och fiske, som jag hävdar är Sveriges och samernas äldsta kultur, en del men långt ifrån alla bedrev renskötsel, och några blev vid kolonisationen nybyggare. Vad för slags folk tillhör vi, ättlingar till dessa människor??

Jag ställer nu denna fråga till er Höga Professorer. Och vem är då jag?

Jo, jag vet inte riktigt, men jag vet att jag är en enkel undersköterska utan renar, boende ovan odlingsgränsen i Saepmie Västerbotten, ättling till ovan beskrivna folk, och fråntagen min samiska identitet av bland andra er Höga professorer. Ni som med hjälp av era höga titlar fortsätter hjärntvätta svenska folket med faktiskt osanningar om svenska samer, troligtvis för att sanningen inte är exotisk nog, och inte passar svenska staten. Ni omintetgör ett folk som funnits här i norr sedan istiden.

Marianne Johansson

Bygget Mosekälla, Tärna